

dinala E. Pacellia u ime Sv. Oca te pozdravni govori kardinala C. Laurentia i C. Boyera, dok su na koncu priključeni izvještaj o audienciji kongresista kod Sv. Oca, zaključni govor M. Cordovana, zahvalnica trojice kardinala predsjednika, izvještaj o sadašnjem stanju Papinske akademije sv. Tome akvinskog i katoličke religije, kazalo mjesta iz djela sv. Tome, popis imena i stvarni registar. Već sam se u svom izvještaju o kongresu (u ovom časopisu, 1937, br. 1, str. 88—93) dovoljno osvrnuo na glavne referate. Primjećujem samo da su u ovom izdanju na kraju pojedinih referata ukratko skicirane i diskusije. Za diskusije pak o manjim prinosima po sekcijama čitamo u predgovoru: »Quae tamen post communicationes in sectionibus separatim habitas disputata sunt non potuerunt convenienter colligi ac proinde omittuntur.« Spominjem još da je među radnjama tematske grupe o filozofiji i religiji štampana vrlo zanimljiva rasprava S. Zimmermanna pod naslovom: »Quomodo philosophia religionis scientificae construenda est?« (415—428), rasprava, koja je i na hrvatskom jeziku još nešto opširnije izašla u drugom dijelu poznate piščeve knjige »Filozofija i religija« (192—210). Pod naslovom »De reflexione completa in qua intima videtur esse ratio certitudinis« (91—96) daje i A. Ušeničnik vrlo jasnu spoznajnoteoretsku analizu čina mišljenja, i to prema svojoj knjizi »Uvod u filozofiju« (I, 72—96).

Dr. Vilim Keilbach.

Dr. Franc Jaklič: Svetla pot. Ljubljana, 1937, Jugoslovanska knjigarna, 8°, str. 276.

Na prostoru od 276 stranica obradio je slovenski dugogodišnji gimnazijski katcheta dr. Jaklič u knjizi »Svijetli put« problem čistoće. Glavni naslovi, zgodno raspoređeni, odaju nam sadržaj knjige: Važnost uzgoja čistoće, Čistoća, Nečistoća, Napasti, Naravna pomoćna sretstva, Nadnaravna pomoćna sretstva, Odnos mladića prema djevojci, Djevičanstvo, te konačno »Ustaću i poći ću k Ocu svojemu«.

Oduvijek su svi uzgojitelji muške i ženske omladine, počevši od majke, pa Crkva i škola, osjećali da je to pitanje za uzgoj najteže i najsudbonosnije. Možemo možda s pravom kazati da ono ima posebni refleks za modernu mladež koja »traži nove zvijezde i ide za novim suncima, a u duši je siromašna i prazna«. (p. 15).

Izvan svake je sumnje da pitanje uzgoja moralno čiste omladine mora biti fundamentalno svima, posebno onima kojima je to dužnost. I mladić i djevojka često išibani borbom u vlastitoj duši, traže sigurnu ruku pomoćnicu. Traže svijetla. Stoga nam je dvaput dobro došla knjiga dra. Jakliča. Pisana lakim i jasnim stilom, delikatnošću koju zahtijeva predmet, govori istovremeno muškoj i ženskoj mladeži. Pisac vlada suvereno predmetom, te je stvar ilustrirao doživljajima konvertita i mislima velikih ljudi. Knjiga dra. Jakliča znači lijep prinos za zgradu naše pedagoške literature, pa je možemo i pedagozima i mladeži obojega spola toplo preporučiti.

S. Kukolja.

1. — **A. M. Pirotta: Summa philosophiae aristotelico-thomisticae.** Vol. I. Philosophia rationalis. In —8, XII—265 pag., Taurini (Marietti) 1931.

Stoji 12 lira. — Vol. II. *Philosophia naturalis generalis et specialis*. XXX—819 pag., 1936. Stoji 35 lira.

Ova dva vrlo nejednaka sveska aristotelsko-tomističke filozofije, na koje će slijediti još dva daljna sveska, prikazuju probleme logike, kozmologije i psihologije. U njima se nalazi sve ono što čovjek s pravom traži u dobro sastavljenom udžbeniku. Djelo je vrlo pregledno, ali katkad i dosta komplicirano. Neispravno tvrdi pisac (I, 5): »*Incompleta et inadaequata est definitio Wolffiana, scilicet: 'Est scientia possibilium quatenus esse possunt'*. In ipsa enim deest obiectum formale quo seu lumen, ideoque eius specifica differentia; atque insuper, in philosophia agitur non solum de possibilibus, verum etiam de realibus, contingentibus et necessariis.« Wolff ima još jednu drugu definiciju filozofije, koja glasi: »*Cognitio rationis eorum, quae sunt vel fiunt, unde intelligatur, cur sint vel fiant.*« Ako se već prigovara Wolffovu pojmu filozofije, treba reći da on još prilično univerzalistički shvaća filozofiju i da se po njemu prirodne znanosti smatraju empiričkim disciplinama filozofije. Osim toga mi se čini da ne bi trebalo u skolastičkoj filozofiji toliko insistirati na razdiobi »racionalne filozofije« na formalnu i materijalnu logiku. To naime lako vodi do pogrešnog shvaćanja logike, naime kao da je ona samo pasivno sredstvo kojim se čovjek služi pri filozofiranju. U tom se duhu često čuje prigovor iz usta »modernih« filozofa, a čini se da se pisac nije dovoljno ogradio protiv toga. I logički su problemi pravi filozofski problemi, pa se stoga već u samoj logici mora u pravom smislu riječi filozofirati. Piščeva materijalna logika (»*quae inepte a recentioribus quibusdam 'Logica Maior' vel aliter vocatur*« I, 138) ne odgovara kritici ili noetici u običnom smislu. Ona se bavi pitanjem »*qualis esse debeat vera ac certa materia ut vera ac certa conclusio habeatur*«. Mnogima će dobro doći prilozi prvog sveska o aristotelsko-tomističkoj, Baconovoj, Descartesovoj Wolffovoj i Kantovoj klasifikaciji znanosti. Nažalost je opširni popis bibliografije u drugom svesku nešto površno izgrađen. Često nema potpunog naslova kao ni mjesta ni godine izdanja.

2. — **Carbone, C.: *Circulus philosophicus*** seu obiectionum cumalata collectio iuxta methodum scholasticam. Vol. II. *Ontologia*. In —8, VII—597 pag. Taurini (Marietti) 1935. Stoji 18 lira. Vol. III. *Cosmologia*. In —8, VII—624 pag. Taurini (Marietti) 1937. Stoji 20 lira.

Naslov ovog djela iznenađuje, ali potpuno odgovara metodi po kojoj se ovdje prikazuju ontološki i kozmološki problemi. Šablonski se vraća dioba na tri dijela: *obiectio, responsio, explicatio*. Drugog teksta (osim naslova) nema. Pisac je upravo išao za tim da pokupi objekcije iz klasičnih priručnika i da ih prikaže u što kraćem i jednostavnijem obliku. Ipak naglašuje u predgovoru i to da je objasnio više poteškoća »svojim trudom i radom«.

Dobro su mi poznate prednosti ove metode, ali smatram da se takav način prikazivanja problema vrlo lako može izroditi u dosadnu kazuistiku. Ne quid nimis! Meni se čini, i to na osnovi samih piščevih izvoda, da pojmovi često nisu dovoljno jasni, jer se ne objašnjavaju sistematski, nego »svrsishodno«, to jest obzirom na iznesenu poteškoću. Tako se na pr.